

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การประเมินผลการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด กำหนดระเบียบวิธีการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากจำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ของแต่ละหน่วยบริการซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตัวแทนของสหกรณ์สำหรับให้บริการแก่สมาชิก จำนวน 32 หน่วย จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในอัตราร้อยละ 3 ของจำนวนสมาชิกแต่ละหน่วยบริการได้ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 390 คน สำหรับคณะกรรมการดำเนินการใช้เป็นตัวอย่างไม่ซ้ำกันทั้งหมดจำนวน 15 คน โดยการสอบถามข้อมูลในส่วนเกี่ยวกับ

- ข้อมูลทั่วไปด้านสถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ คือ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ประเภทรายจ่าย วัตถุประสงค์การสมัครเข้าเป็นสมาชิก การกู้ยืมเงินของสมาชิก การออมของสมาชิก
- ความเข้าใจในหลักวิธีการสหกรณ์จากสมาชิกสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการ
- ความพึงพอใจต่อการดำเนินการของสหกรณ์จากสมาชิกสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการ

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลทางการเงินต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับจำนวนทุนหมุนเวียน รายได้ สินทรัพย์ หนี้สิน ทุน กำไรสุทธิ และผลตอบแทน ซึ่งได้จากเอกสารรายงาน ได้แก่ รายงานกิจการต่างๆ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ระหว่างปี 2535 – 2544 เป็นระยะเวลา 10 ปี

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การวิเคราะห์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด โดยใช้วิธีหาอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้แก่

$$1) \text{ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

โดยสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้อย่างรวดเร็ว เช่น เงินสด ลูกหนี้ระยะสั้น ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล และหนี้สินหมุนเวียนเป็นหนี้สินระยะสั้น เช่น เงินเกินบัญชี เงินรับฝาก ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล ดังนั้นอัตราส่วนทุนหมุนเวียนจึงเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องตัวของสหกรณ์ ใช้ประโยชน์ในการพิจารณาความสามารถของสหกรณ์ในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อหนี้สินถึงกำหนดชำระ ดังนั้นอัตราส่วนทุนหมุนเวียนควรมีค่าสูงมากกว่าที่เกณฑ์กำหนดจึงจะแสดงว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่มีผลการดำเนินงานดี

$$2) \text{ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ส่วนของทุน}}$$

โดยหนี้สินทั้งหมดเป็นรายการหนี้สินของสหกรณ์ที่จะต้องชำระเมื่อถึงกำหนดเช่น หนี้สินระยะสั้น ได้แก่ เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เงินกู้ยืมระยะสั้น เงินรับฝาก ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี และหนี้สินหมุนเวียนอื่น ส่วนหนี้สินระยะยาว ได้แก่ เงินกู้ระยะยาวที่มีกำหนดชำระมากกว่าหนึ่งปี เป็นต้น ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล ส่วนของทุนเป็นทุนของการดำเนินงานเช่น ทุนเรือนหุ้น เงินสำรอง เงินสำรองตามข้อบังคับ กิไรสุทธิที่รอการจัดสรร ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล ดังนั้นอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุนจึงเป็นอัตราส่วนที่แสดงการใช้หนี้สินประกอบการ โดยอัตราส่วนนี้จะชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงทางการเงินของ สหกรณ์ หากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุนสูง ย่อมแสดงว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัคมีความเสี่ยงทางการเงินก็เพิ่มขึ้นด้วย

$$3) \text{ อัตราส่วนร้อยละของรายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายได้สุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$$

โดยรายได้สุทธิเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินการในรอบปีแล้ว ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบกำไรขาดทุน และสินทรัพย์รวมเฉลี่ยเป็นสินทรัพย์รวมของ สหกรณ์ที่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์อื่น ๆ ในช่วงต้นปีและปลายปีมาเฉลี่ย ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล ดังนั้นอัตราส่วนร้อยละของรายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นจึงเป็นอัตราส่วนแสดงถึงประสิทธิภาพของการใช้ทรัพย์สินโดยทั่ว ๆ ไป ที่สหกรณ์มีอยู่ นำไปก่อให้เกิด

เกิดรายได้หรือผลตอบแทน ควรมีค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจึงจะแสดงว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงใหม่ จำกัด มีผลการดำเนินงานดี

$$4) \text{ อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{รายได้สุทธิ}}$$

โดยกำไรสุทธิเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินงานและหักส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งสิ้นเรียบร้อยแล้วซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบกำไรขาดทุน และรายได้สุทธิเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินการในรอบปีซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบกำไรขาดทุน ดังนั้นอัตราส่วนกำไรสุทธิจึงเป็นอัตราส่วนใช้วัดสมรรถภาพในการหากำไรของสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ควรมีค่าอัตราส่วนกำไรสุทธิสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจึงจะแสดงว่า มีผลการดำเนินงานดี

$$5) \text{ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

โดยกำไรสุทธิเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินงานและหักส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งสิ้นเรียบร้อยแล้วซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบกำไรขาดทุน และสินทรัพย์รวมเป็นสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ทั้งสิ้น เช่น สินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์อื่น ๆ ดังนั้นอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ จึงเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของสหกรณ์ในการนำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปหากำไร หรือผลตอบแทน ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัดควรมีค่าที่สูงกว่าเกณฑ์กำหนดจึงจะแสดงว่า มีผลการดำเนินงานดี

$$6) \text{ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ส่วนกองทุน}}$$

โดยกำไรสุทธิเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินงานและหักส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งสิ้นเรียบร้อยแล้วซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบกำไรขาดทุน และส่วนกองทุนเฉลี่ยเป็นทุนของการดำเนินงานเช่น ทุนเรือนหุ้น เงินสำรอง เงินสำรองตามข้อบังคับ กำไรสุทธิที่รอการจัดสรร โดยเฉลี่ย ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ที่เป็นงบดุล ดังนั้นอัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน จึงเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของสหกรณ์ในการนำทุนของสหกรณ์ที่มีอยู่ไปแสวงหาผลกำไรซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัดควรมีค่าที่สูงกว่าเกณฑ์กำหนดจึงจะแสดงว่า มีผลการดำเนินงานดี

ค่าอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ที่ได้จะนำมาหาค่าเฉลี่ยรวมของทุกปี แต่เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ.2535 – 2544 ภาวะเศรษฐกิจมีความแตกต่างกันมากในช่วงก่อนและหลังจากปี 2540 ดังนั้นในการวิเคราะห์จะแยกการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปี พ.ศ.2535 – 2539 และช่วงปี พ.ศ.2540 – 2544 และหลังจากนั้นจะหาค่าเฉลี่ยของแต่ละอัตราส่วนทั้ง 10 ปี (ปี พ.ศ.2535 – 2544) โดยค่าเฉลี่ยที่ได้จะนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 เกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	9.93 : 1
2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนกองทุน	0.12 : 1
3. อัตราส่วนของรายได้ต่อสินทรัพย์	ร้อยละ 12.00
4. อัตราส่วนกำไรสุทธิ	ร้อยละ 80.07
5. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ร้อยละ 10.00
6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน	ร้อยละ 11.07

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ (2545ก)

จากตารางที่ 4.1 ค่าเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานแสดงความหมายดังนี้

- ค่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า 9.93 : 1 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนกองทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่เกิน 0.12 : 1 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนของรายได้ต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 12 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80.07 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 10 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 11.07 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน

อย่างไรก็ตามเกณฑ์การวัดประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของสหกรณ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม โดยกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการเงินเชิงวิจัย กองประมวลผลและพัฒนาสารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ทำการกำหนดตัวชี้วัดใหม่โดยจัดทำเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินเพื่อใช้เป็นมาตรฐานให้ผู้สอบบัญชีถือเป็นเกณฑ์ในการวัดประสิทธิภาพชี้วัดประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของ “สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก” และประกาศใช้ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้ง 2 ช่วง คือ ช่วงปี พ.ศ.2535 – 2539 และช่วงปี พ.ศ.2540 – 2544 และค่าเฉลี่ยของแต่ละอัตราส่วนทั้ง 10 ปี (ปี พ.ศ.2535 – 2544) จะได้นำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานใหม่ของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งประกาศใช้ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 ตามตารางที่ 4.2 ในอีกทางหนึ่งเพื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชี้วัดที่แตกต่างกัน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 เกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.33 : 1
2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุน	0.87 : 1
3. อัตราส่วนของรายได้ต่อสินทรัพย์	ร้อยละ 8.36
4. อัตราส่วนกำไรสุทธิ	ร้อยละ 63.49
5. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ร้อยละ 5.31
6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	ร้อยละ 10.04

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2545(2545ข)

จากตารางที่ 4.1 ค่าเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานแสดงความหมายดังนี้

- ค่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า 2.33 : 1 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่เกิน 0.87 : 1 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนของรายได้ต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 8.36 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน
- ค่าอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 63.49 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน

- ค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 5.31 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน

- ค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 10.04 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.2.2 การวิเคราะห์จากข้อมูลปฐมภูมิของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ รายจ่าย โดยประเมินค่าเป็นแบบการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์เรื่องความรู้ ความเข้าใจ ในหลักและวิธีการดำเนินการของสหกรณ์ จากสมาชิก โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ด้านด้วยกันคือ

ก) ลักษณะองค์กรและความเป็นเจ้าของ

ข) วัตถุประสงค์ของสหกรณ์

ค) การควบคุมการดำเนินงาน

ง) ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

จ) การจัดสรรกำไรสุทธิ

การประเมินค่าใช้วิธีกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 แทนคำตอบว่ามีความรู้ความเข้าใจ ถูกต้อง และ 0 แทนคำตอบว่า มีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้องนำมาแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปความถี่และค่าร้อยละ

3) การวิเคราะห์ทัศนคติของสมาชิกของสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ จำนวน 11 ด้าน คือ (1) ด้านหุ้น (2) ด้านเงินฝาก (3) ด้านเงินกู้ฉุกเฉิน (4) ด้านเงินกู้สามัญ (5) ด้านเงินกู้พิเศษ (6) ด้านค่าบริการและผลตอบแทนในการบริหาร (7) ด้านผลประโยชน์ของสมาชิก (8) ด้านสังคม (9) ด้านการบริการ (10) ด้านการบริหารงาน และ (11) ด้านการจัดการ โดยใช้วิธีการประเมินวัดค่าทัศนคติแบบ Likert Scale โดยแบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ ค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 แทนคำตอบที่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นเป็นกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ หลังจากนั้นนำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเป็นระดับการวัดค่าทัศนคติ ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.0 เท่ากับมีทัศนคติ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.5 เท่ากับมีทัศนคติ เห็นด้วย

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.5 เท่ากับมีทัศนคติ ความเห็นเป็นกลาง

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.5 เท่ากับมีทัศนคติ ไม่เห็นด้วย

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.0 – 1.5 เท่ากับมีทัศนคติ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงใหม่ จำกัด ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการดำเนินการ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ รายจ่าย โดยประเมินค่าเป็นแบบการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์ทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินการที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ในด้านต่าง ๆ จำนวน 5 ด้าน คือ (1) ด้านนโยบายการสรรหา (2) ด้านระบบงาน (3) ด้านนโยบายธุรกิจ (4) ด้านสวัสดิการและบริการ (5) ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยใช้วิธีการประเมินวัดค่าทัศนคติแบบ Likert Scale โดยแบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ ค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5, 4, 3, 2, และ 1 แทนคำตอบที่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ความเห็นเป็นกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งตามลำดับ หลังจากนั้นนำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเป็นระดับการวัดค่าทัศนคติ ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.0 เท่ากับมีทัศนคติ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.5 เท่ากับมีทัศนคติ เห็นด้วย

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.5 เท่ากับมีทัศนคติ ความเห็นเป็นกลาง

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.5 เท่ากับมีทัศนคติ ไม่เห็นด้วย

ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.0 – 1.5 เท่ากับมีทัศนคติ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง